

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ Του οργανισμού της ΕΕ για τα ναρκωτικά, Λισαβόνα

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2006: ΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ, ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΝ **Φθηνότερα όσο ποτέ άλλοτε τα ναρκωτικά σήμερα στην Ευρώπη**

(23.11.2006, ΛΙΣΑΒΟΝΑ) Την τελευταία πενταετία οι τιμές των παράνομων ναρκωτικών στους δρόμους της Ευρώπης έπεσαν και, αυτή τη στιγμή, τα ναρκωτικά είναι πιθανώς φθηνότερα όσο ποτέ άλλοτε στην Ευρώπη, όπως αναφέρει ο **οργανισμός της ΕΕ για τα ναρκωτικά (ΕΚΠΝΤ)**, στην **Ετήσια Έκθεση 2006 για την κατάσταση του προβλήματος των ναρκωτικών στην Ευρώπη** που δημοσιεύεται σήμερα στις Βρυξέλλες. Σύμφωνα με την ανακοίνωση, η οποία βασίζεται σε πενταετή ανάλυση τάσεων (1999–2004) των λιανικών τιμών παράνομων ψυχοδραστικών ουσιών στην Ευρώπη, οι μέσες τιμές έπεσαν στις περισσότερες χώρες και για τις περισσότερες ουσίες, σε ορισμένες περιπτώσεις σχεδόν στο μισό ⁽¹⁾. Η έρευνα αυτή είναι η πρώτη του είδους που διενεργείται σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Οι τιμές στο σύνολο της Ευρώπης έπεσαν κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής για τη ρητίνη κάνναβης (19%), τη φυτική κάνναβη (12%), την κοκαΐνη (22%) και την καφέ ηρωίνη (45%), καθώς και για την αμφεταμίνη (20%) και τα χάπια «Έκσταση» (47%). Όλες οι τιμές έχουν αναπροσαρμοστεί βάσει του πληθωρισμού, προκειμένου να αξιολογηθούν επακριβέστερα οι «πραγματικές» τιμές. Παρότι δεν είναι ακόμη ευρέως διαθέσιμα μακροπρόθεσμα στοιχεία σχετικά με τις τιμές των ναρκωτικών, τα υπάρχοντα στοιχεία υποδηλώνουν ότι οι τιμές έχουν πέσει την τελευταία δεκαετία. Για παράδειγμα, υπάρχουν ενδείξεις ότι σε ορισμένες χώρες η ουσία «Έκσταση» και η κοκαΐνη είναι φθηνότερες σήμερα από ό,τι στα τέλη της δεκαετίας του 1980 και στις αρχές της δεκαετίας του 1990.

Οι τιμές των ναρκωτικών επηρεάζονται από ποικιλία παραγόντων, όπως είναι οι διακυμάνσεις στην προσφορά, ο βαθμός καθαρότητας, το είδος του προϊόντος και οι αγορασθείσες ποσότητες. Οι αναλύσεις των τιμών περιπλέκονται περαιτέρω λόγω της κρυφής φύσης της αγοράς παράνομων ναρκωτικών ουσιών και των εθνικών διαφορών ως προς την ποιότητα των στοιχείων και τις μεθόδους συλλογής τους.

Το **ΕΚΠΝΤ** αναφέρει ότι τα τρέχοντα στοιχεία δεν καταδεικνύουν άμεση σχέση ανάμεσα στις πτωτικές τιμές των ναρκωτικών και στην κυμαινόμενη ή την ανοδική τάση στις κατασχέσεις ναρκωτικών κατά την ίδια πενταετία. Ομοίως, τα δεδομένα δεν φανερώνουν οποιαδήποτε απλή σχέση ανάμεσα στην τιμή και τα συνολικά επίπεδα χρήσης ναρκωτικών. Ωστόσο, η σημερινή επισκόπηση παρέχει μια στέρεη βάση για το σημαντικό μελλοντικό έργο που θα αναλάβει ο οργανισμός και τα κράτη μέλη της ΕΕ, προκειμένου να επιτευχθεί καλύτερη κατανόηση της δυναμικής της ευρωπαϊκής αγοράς παράνομων ψυχοδραστικών ουσιών και αξιολόγηση του αντίκτυπου των μέτρων για τη μείωση της προσφοράς και της ζήτησης.

Παρά τη γενική πτωτική τάση στις τιμές των παράνομων ψυχοδραστικών ουσιών στην Ευρώπη, αναφέρονται σημαντικές διαφορές από χώρα σε χώρα. Ενώ οι τιμές για τη ρητίνη κάνναβης, που συνήθως ανέφεραν οι περισσότερες χώρες, κυμαίνονταν από 5 έως 10 ευρώ ανά γραμμάριο, υπήρχαν τιμές που ξεκινούσαν από μόλις 2,3 ευρώ ανά γραμμάριο στην **Πορτογαλία** ή ξεπερνούσαν τα 12 ευρώ ανά γραμμάριο στη **Νορβηγία**. Σημαντικές διαφορές παρατηρούνται και στις τιμές της κοκαΐνης: από 41 ευρώ ανά γραμμάριο στο **Βέλγιο** έως άνω των 100 ευρώ ανά γραμμάριο στην **Κύπρο**, τη **Ρουμανία** και τη **Νορβηγία**. Ομοίως, οι αναφερθείσες τιμές της ουσίας «Έκσταση» ανά χάπι ξεκινούσαν από μόλις 3 ευρώ στη **Λιθουανία** και την **Πολωνία**, αλλά κυμαίνονταν από 15 έως 25 ευρώ στην **Ελλάδα** και την **Ιταλία**. Οι τιμές για το πιο κοινό είδος ηρωίνης — την

καφέ ηρωίνη από τη **Νοτιοδυτική Ασία** — διέφεραν επίσης σημαντικά: από 12 ευρώ ανά γραμμάριο στην **Τουρκία** έως 141 ευρώ ανά γραμμάριο στη **Σουηδία**.

Σχολιάζοντας, ο **πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου του ΕΚΠΝΤ, Marcel Reimen**, δήλωσε σήμερα: «Η τιμή είναι μόνον ένας από τους πολλούς παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση των ανθρώπων να κάνουν χρήση παράνομων ψυχοδραστικών ουσιών, και προς το παρόν δεν διαπιστώνουμε οποιαδήποτε απλή σχέση ανάμεσα στα γενικά επίπεδα κατανάλωσης και στην τιμή των ναρκωτικών στον δρόμο. Ωστόσο, δεν μπορούμε να παραμείνουμε αδιάφοροι απέναντι στο γεγονός ότι σε όλη την Ευρώπη τα ναρκωτικά γίνονται φθηνότερα σε πραγματικούς όρους. Εάν αυτό σημαίνει ότι όσοι έχουν την τάση να καταναλώνουν ψυχοδραστικές ουσίες θα κάνουν μεγαλύτερη χρήση, είναι πιθανό το τελικό κόστος της χρήσης ναρκωτικών, ως προς την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και τη ζημία που υφίστανται οι κοινότητές μας, να είναι σημαντικό».

Χρήση ηρωίνης και ενέσιμη χρήση ναρκωτικών — νέα στοιχεία υπογραμμίζουν τη συνεχιζόμενη απειλή για τη δημόσια υγεία

Η σημερινή έκθεση υπογραμμίζει ότι η χρήση ηρωίνης και η ενέσιμη χρήση ναρκωτικών θα παραμείνουν μείζονα ζητήματα δημόσιας υγείας στην Ευρώπη για το άμεσο μέλλον, επιβαρύνοντας μακροπρόθεσμα τα ευρωπαϊκά συστήματα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Τα νέα στοιχεία που παρουσιάστηκαν φέτος αμφισβητούν εν μέρει τη σχετικά θετική αξιολόγηση αυτών των συμπεριφορών που παρουσιάστηκαν το 2005.

Ηρωίνη — αύξηση κατασχέσεων και παραγωγής

Η ηρωίνη που καταναλώνεται στην Ευρώπη παράγεται κυρίως στο **Αφγανιστάν**, που εξακολουθεί να αποτελεί την κύρια προμηθεύτρια χώρα παράνομου οπίου στον κόσμο. Το 2005, κατ' εκτίμηση το 89% της παγκόσμιας παραγωγής παράνομου οπίου (4 100 τόνοι) πραγματοποιείται στη συγκεκριμένη χώρα, ενώ, σύμφωνα με την τελευταία ανάλυση του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC), μετά τις πρόσφατες αυξήσεις στην παραγωγή, η παγκόσμια παραγωγή ενδέχεται να υπερβαίνει την παγκόσμια ζήτηση ⁽²⁾.

Η Ασία (50%) και η Ευρώπη (40%) εξακολουθούν να αντιπροσωπεύουν τις μεγαλύτερες ποσότητες ηρωίνης που κατασχέθηκαν παγκοσμίως. Οι συνολικές κατασχεθείσες ποσότητες στην Ευρώπη αυξάνονται σταθερά από το 1999, ενώ το 2004 έφτασαν σε επίπεδα ρεκόρ, κυρίως λόγω των μεγάλων ποσοτήτων που κατασχέθηκαν στην **Τουρκία**. Το 2004, εκτιμάται ότι 46 000 ευρωπαϊκές κατασχέσεις κατέληξαν στην ανάκτηση 19 τόνων ηρωίνης — αύξηση άνω του 10% σε σύγκριση με τις κατασχεθείσες ποσότητες το 2003 ⁽³⁾.

Σχολιάζοντας τα προαναφερόμενα, ο **διευθυντής του ΕΚΠΝΤ Wolfgang Götz**, δήλωσε: «Το Αφγανιστάν είναι βασικός συντελεστής στην παγκόσμια παραγωγή ηρωίνης και οι εξελίξεις στη χώρα ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στο είδος του προβλήματος χρήσης ναρκωτικών που θα αντιμετωπίσουμε στην Ευρώπη στο μέλλον. Η ηρωίνη δεν είναι πλέον της μόδας και συνολικά βλέπουμε ένα γηράσκοντα πληθυσμό προβληματικών χρηστών που αποστρέφονται για θεραπεία και περίθαλψη. Ωστόσο, η επιδημική φύση των προβλημάτων χρήσης ναρκωτικών μας έχει διδάξει ότι μπορεί να γίνουμε μάρτυρες μιας νέας γενιάς νέων που θα είναι ευάλωτοι στη χρήση ηρωίνης, και συνεπώς δεν πρέπει να αγνοήσουμε τους κινδύνους που θέτει το αυξανόμενο πλεόνασμα ηρωίνης στην παγκόσμια παράνομη αγορά».

Ενέσιμη χρήση ναρκωτικών — συνεχιζόμενη μετάδοση μολυσματικών ασθενειών

Ο επιπολασμός μόλυνσης από τον ιό HIV παραμένει χαμηλός στους χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών (XEN) στα περισσότερα **κράτη μέλη της ΕΕ**, στις **υπό ένταξη** και στις **υποψήφιες χώρες**. Εκτιμάται ότι περίπου 1% ή λιγότερο των XEN έχει μολυνθεί από τον ιό HIV στην **Τσεχική Δημοκρατία**, την **Ελλάδα**, την **Ουγγαρία**, τη **Μάλτα**, τη **Σλοβενία**, τη **Σλοβακία**, τη **Νορβηγία**, τη **Βουλγαρία**, τη **Ρουμανία** και την **Τουρκία**, ενώ στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, οι μελέτες εξακολουθούν να αναφέρουν ποσοστά επικράτησης του ιού HIV κάτω του 5%.

Ωστόσο, εξακολουθούν να αναφέρονται νέες μολύνσεις από τον ιό HIV που αποδίδονται σε ενέσιμη χρήση ναρκωτικών, και εκφράζονται ανησυχίες ότι οι μολύνσεις ενδέχεται να σημειώσουν αύξηση σε ορισμένες

περιοχές και πληθυσμιακές ομάδες. Σε χώρες με ιστορικά υψηλά ποσοστά επικράτησης του ιού HIV στους ΧΕΝ (περίπου 10% και άνω) — όπως είναι η **Ισπανία**, η **Γαλλία**, η **Ιταλία**, η **Πολωνία** και η **Πορτογαλία** — υπάρχουν ενδείξεις συνεχιζόμενης μετάδοσης σε συγκεκριμένες περιοχές ή υποομάδες των ΧΕΝ. Επίσης, στα **κράτη της Βαλτικής**, παρότι η πρόσφατη μεγάλη κλίμακα επιδημία του HIV φαίνεται να κορυφώθηκε το 2001, από νέα στοιχεία προκύπτει ότι, σε κάποιες περιοχές, η κατάσταση παραμένει ακόμη ανεξέλεγκτη. Στο μεταξύ, σε μια σειρά χωρών με χαμηλά ποσοστά επικράτησης — **Λουξεμβούργο**, **Αυστρία**, **Ηνωμένο Βασίλειο** — αναφέρθηκαν πρόσφατα μικρές αλλά ανησυχητικές αυξήσεις στα εν λόγω ποσοστά.

Ο προβληματισμός σχετικά με τις μολυσματικές ασθένειες που συνδέονται με τα ναρκωτικά δεν περιορίζεται στον ιό HIV. Ο επιπολασμός μόλυνσης από τον ιό της ηπατίτιδας C (HCV) στους ΧΕΝ είναι υψηλός στην Ευρώπη, μολονότι διαπιστώθηκαν σημαντικές αποκλίσεις ανάμεσα στις διάφορες ομάδες που υποβλήθηκαν σε εξετάσεις. Υψηλό ποσοστό επικράτησης άνω του 60% αναφέρθηκε σε ορισμένα δείγματα ΧΕΝ που υποβλήθηκαν πρόσφατα σε διαγνωστικές εξετάσεις στο **Βέλγιο**, τη **Δανία**, τη **Γερμανία**, την **Ελλάδα**, την **Ισπανία**, την **Ιρλανδία**, την **Ιταλία**, την **Πολωνία**, την **Πορτογαλία**, το **Ηνωμένο Βασίλειο**, τη **Νορβηγία** και τη **Ρουμανία** — παρότι γενικά τα επίπεδα στους ΧΕΝ στις εν λόγω χώρες τείνουν να είναι χαμηλότερα.

Το ποσοστό επικράτησης του ιού HCV στους νέους ΧΕΝ (αυτούς που κάνουν ενέσιμη χρήση ναρκωτικών για λιγότερο από δύο χρόνια) χρησιμεύει ως προσεγγιστικός δείκτης για την επίπτωση του ιού HCV (ποσοστό ανθρώπων που μολύνθηκαν) στην εν λόγω ομάδα. Παρότι τα στοιχεία είναι περιορισμένα, έχουν αναφερθεί υψηλά ποσοστά επικράτησης άνω του 40% σε πρόσφατα δείγματα στην **Ελλάδα**, την **Πολωνία**, το **Ηνωμένο Βασίλειο** και την **Τουρκία**, τα οποία υποδηλώνουν ότι πολλοί νέοι ΧΕΝ εξακολουθούν να μολύνονται γρήγορα με τον ιό σ' αυτές τις χώρες.

Ιός HIV — τα μέτρα πρόληψης καθίστανται γενική τάση

Η αυξημένη παροχή θεραπείας υποκατάστασης στην Ευρώπη από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 φαίνεται πως συνέβαλε σημαντικά στη μείωση αφενός της εξάπλωσης της επιδημίας του HIV στους ΧΕΝ, και αφετέρου των προβλημάτων που συνδέονται με τη χρήση ηρωίνης. Το **ΕΚΠΝΤ** εκτιμά ότι ο συνολικός αριθμός ατόμων που υποβάλλονται ετησίως σε θεραπεία υποκατάστασης στην Ευρώπη ξεπέρασε το ορόσημο του μισού εκατομμυρίου και ότι το 25 έως 50% των ατόμων που αντιμετωπίζουν προβλήματα χρήσης οπιούχων ενδέχεται να υποβάλλονται σήμερα σε θεραπεία τέτοιου τύπου.

Ωστόσο, η θεραπεία συνιστά μία μόνο παράμετρο στην πρόληψη του ιού HIV και, στην Ευρώπη, «γίνεται ολοένα και ευρύτερα αποδεκτή η άποψη ότι μια συνολική προσέγγιση της παροχής υπηρεσιών στον τομέα αυτό θα συγκέντρωνε μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας». Άλλα στοιχεία περιλαμβάνουν μια σειρά τεχνικών ενημέρωσης, εκπαίδευσης και επικοινωνίας, υπηρεσίες συμβουλευτικής και διαγνωστικές εξετάσεις, καθώς και τις άλλοτε επίμαχες υπηρεσίες ανταλλαγής συριγγών και βελόνων. Παρότι τόσο η φύση όσο και η εμβέλεια τους εξακολουθούν να διαφέρουν από χώρα σε χώρα, οι εν λόγω υπηρεσίες αποτελούν σήμερα στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης γενική τάση.

Θάνατοι που σχετίζονται με τα ναρκωτικά — «πιθανή υποχώρηση της πτωτικής τάσης»

Στις δύο τελευταίες *Ετήσιες εκθέσεις* του, το **ΕΚΠΝΤ** κατέγραψε συνεχιζόμενη πτώση στους αιφνίδιους θανάτους που συνδέονται με τα ναρκωτικά τις περιόδους 2000–2001 (6%), 2001–2002 (13%) και 2002–2003 (7%), η οποία πιθανώς να οφειλόταν αφενός στην αυξημένη πρόσβαση στη θεραπεία και στα μέτρα μείωσης της βλάβης, και αφετέρου στην πτωτική επικράτηση της προβληματικής χρήσης ναρκωτικών. Της μείωσης των εν λόγω θανάτων είχε προηγηθεί αύξηση κατά 14% την περίοδο 1995–2000.

Στη σημερινή έκθεση, ωστόσο, ο οργανισμός προειδοποιεί για «ανησυχητικούς δείκτες» που υποδηλώνουν ότι η εν λόγω πτωτική τάση στον αριθμό των συνδεόμενων με τα ναρκωτικά θανάτων από το 2000 ενδέχεται να ανατρέπεται ⁽⁴⁾. Όπως προκύπτει από τα διαθέσιμα στοιχεία για την περίοδο 2003–2004, ο αριθμός των αναφερόμενων θανάτων αυξήθηκε κατά 3%. «Είναι πολύ νωρίς για να κρίνουμε κατά πόσον αυτές οι μικρές αλλαγές αποτελούν προάγγελο μακροπρόθεσμης μεταβολής», δηλώνει ο οργανισμός. Ωστόσο, το γεγονός ότι 13 από τις 19 χώρες που αναφέρουν στοιχεία κατέγραψαν κάποιου βαθμού αύξηση, είναι ανησυχητικό.

Κατά μέσο όρο, κάθε χρόνο αναφέρονται 7 000 έως 8 000 θάνατοι που σχετίζονται με τα ναρκωτικά στην Ευρώπη. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία, οι συνδεδεμένοι με τα ναρκωτικά θάνατοι αντιπροσωπεύουν το 3% όλων των θανάτων στους ενήλικες κάτω των 40 ετών, ενώ το εν λόγω ποσοστό ξεπερνά το 7% στη **Δανία**, την **Ελλάδα**, το **Λουξεμβούργο**, τη **Μάλτα**, την **Αυστρία**, το **Ηνωμένο Βασίλειο** και τη **Νορβηγία**. Αυτές οι (ελάχιστες) εκτιμήσεις συνδέονται άμεσα με τη χρήση ναρκωτικών, κυρίως οπιούχων, ωστόσο δεν περιλαμβάνουν τους θανάτους που συνδέονται με ατυχήματα, βία ή χρόνια νοσήματα.

Παρά τις ανησυχίες της κοινής γνώμης για τους συνδεδεμένους με τα ναρκωτικά θανάτους στα πολύ νεαρά άτομα, στην πραγματικότητα το τυπικό θύμα υπερβολικής δόσης ναρκωτικών στην Ευρώπη σήμερα είναι ο τριανταπεντάρης άνδρας. Επίσης, για τους άνδρες κάτω των 45, ιδίως σε αστικές περιοχές, οι συνδεδεμένοι με τα ναρκωτικά θάνατοι συγκαταλέγονται στα κύρια αίτια θνησιμότητας. Παρότι η ηλικία των θυμάτων υπερβολικής δόσης ναρκωτικών αυξάνεται σε όλη την Ευρώπη, σε ορισμένα **νέα κράτη μέλη της ΕΕ** και στις **υπό ένταξη χώρες — Κύπρος, Εσθονία, Λεττονία, Σλοβακία, Βουλγαρία και Ρουμανία —** ένα υψηλό ποσοστό θυμάτων ήταν κάτω των 25 ετών, γεγονός που υποδηλώνει πιθανώς την ύπαρξη ενός νεότερου πληθυσμού χρηστών ηρωίνης στις εν λόγω χώρες.

Νέο στοιχείο στη φετινή έκθεση είναι οι αναφορές από αρκετές χώρες σχετικά με την παρουσία της μεθαδόνης σε σημαντικό ποσοστό συνδεδεμένων με τα ναρκωτικά θανάτων (παρόλο που ο ρόλος της μεθαδόνης στους θανάτους αυτούς δεν είναι πάντα σαφής). Η μεθαδόνη και η βουπρενορφίνη είναι οι πιο διαδεδομένες ουσίες υποκατάστασης, ωστόσο όπως και με τα άλλα συνταγογραφούμενα φάρμακα, η κατάχρηση είναι επικίνδυνη. Στη **Δανία**, για παράδειγμα, η μεθαδόνη ήταν η αναφερθείσα αιτία οξείας δηλητηρίασης σε 95 από τους 214 συνδεδεμένους με τα ναρκωτικά θανάτους, ενώ στο **Ηνωμένο Βασίλειο** αναφέρθηκε σε 216 περιπτώσεις υπερβολικής δόσης. Στη **Γερμανία**, 345 περιπτώσεις υπερβολικής δόσης αποδόθηκαν σε «ουσίες υποκατάστασης». Η **Ισπανία** ανέφερε ότι μόνον 2% των περιπτώσεων υπερβολικής δόσης αφορούσαν μόνο τη μεθαδόνη, ωστόσο η ουσία ήταν συχνά παρούσα σε συνδυασμό με άλλες ουσίες — στο 42% των θανάτων που αποδίδονται στη χρήση οπιούχων και στο 20% των θανάτων που αποδίδονται στην κοκαΐνη. Το **ΕΚΠΝΤ** επισημαίνει τη σημασία της παρακολούθησης των θανάτων που συνδέονται με την κατάχρηση ουσιών υποκατάστασης και των περιρρεουσών συνθηκών.

Κοκαΐνη — συνέχιση της ανοδικής τάσης με κάποια σημάδια σταθεροποίησης

Τα πιο πρόσφατα στοιχεία σχετικά με τη χρήση κοκαΐνης στην Ευρώπη αποκαλύπτουν μια εικόνα σημαντικών αποκλίσεων, καθώς ορισμένες χώρες έχουν ελάχιστη πείρα όσον αφορά την κοκαΐνη, ενώ άλλες εμφανίζουν υψηλά επίπεδα επικράτησης. Ωστόσο, στις χώρες που πλήττονται περισσότερο, διαπιστώνονται σήμερα σημάδια σταθεροποίησης στο πλαίσιο μιας συνολικής ανοδικής τάσης (5).

Κοκαΐνη — αύξηση της παγκόσμιας παραγωγής, διαφοροποίηση στις οδούς εισαγωγής

Το UNODC εκτιμά ότι η παγκόσμια παραγωγή κοκαΐνης αυξήθηκε το 2004 σε περίπου 687 τόνους, με την **Κολομβία** (56%), το **Περού** (28%) και τη **Βολιβία** (16%) να αποτελούν τις κυριότερες χώρες προέλευσης. Το μεγαλύτερο μέρος της κοκαΐνης που κατάσχεται στην Ευρώπη εισάγεται στην ήπειρο από τη **Νότια Αμερική** ή μέσω χωρών της **Κεντρικής Αμερικής** ή της **Καραϊβικής**, ενώ οι **χώρες της Αφρικής** χρησιμοποιούνται ολοένα και περισσότερο ως εναλλακτικές οδοί διαμετακόμισης.

Το 2004, σύμφωνα με προκαταρκτικά στοιχεία, κατασχέθηκαν περίπου 74 τόνοι κοκαΐνης στην Ευρώπη, κυρίως σε χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Η **Ιβηρική Χερσόνησος** παραμένει σημαντική πύλη εισόδου κοκαΐνης, και περισσότερο από το μισό των ποσοτήτων κοκαΐνης που ανακτήθηκαν στην Ευρώπη κατασχέθηκε είτε στην **Ισπανία** είτε στην **Πορτογαλία**. Το 2004, η **Ισπανία** αντιπροσώπευε περίπου το μισό του συνολικού αριθμού κατασχέσεων, και με διαφορά τις μεγαλύτερες κατασχεθείσες ποσότητες (33 135 κιλά). Στο μεταξύ, η ποσότητα της ουσίας αυτής που κατασχέθηκε στην **Πορτογαλία** υπερδιπλασιάστηκε την περίοδο 2003–2004 (από 3 017 σε 7 423 κιλά). Την περίοδο 2003–2004, ο εκτιμώμενος αριθμός κατασχέσεων αυξήθηκε κατά 36% στην Ευρώπη και ανήλθε σε 60 890 κιλά. Ωστόσο, σημειώθηκε μείωση 20% στην κατασχεθείσα ποσότητα της ουσίας, η οποία μπορεί να ερμηνευτεί από την εξαιρετικά υψηλή κατασχεθείσα ποσότητα το 2003. Παρ' όλα αυτά, η συνολική μακροχρόνια τάση παραμένει μάλλον ανοδική.

Κοκαΐνη — χρήση σε ιστορικά ψηλά επίπεδα με σημαντικές αποκλίσεις στην Ευρώπη

Το **ΕΚΠΝΤ** εκτιμά ότι περίπου 10 εκατομμύρια Ευρωπαίοι (άνω του 3% των ενηλίκων ηλικίας 15–64 ετών) έχουν κάνει χρήση κοκαΐνης τουλάχιστον μία φορά στη ζωή τους και περίπου 3,5 εκατομμύρια είναι πιθανό να έχουν κάνει χρήση κοκαΐνης το τελευταίο έτος (1%). Ο αριθμός αυτός είναι ιστορικά υψηλός για τα ευρωπαϊκά δεδομένα, αλλά παραμένει σημαντικά χαμηλότερος από την εκτίμηση για τις ΗΠΑ, όπου το ποσοστό του πληθυσμού που έχει κάνει χρήση κοκαΐνης τουλάχιστον μία φορά στη ζωή του ανέρχεται σε 14%. Περίπου 1,5 εκατομμύριο Ευρωπαίοι (0,5% των ενηλίκων) αναφέρουν χρήση κοκαΐνης τον τελευταίο μήνα. Η χρήση αφορά κυρίως νεαρούς ενήλικους (15–34 ετών), ιδίως νεαρούς άνδρες που διαμένουν σε αστικές περιοχές.

Σε απόλυτους αριθμούς, η κοκαΐνη, μετά την κάνναβη, κατέχει σήμερα τη δεύτερη θέση ως η πιο διαδεδομένη ουσία χρήσης, με ελαφρό προβάδισμα έναντι της αμφεταμίνης και της ουσίας «Έκσταση». Οι περισσότερες εθνικές έρευνες εκτιμούν ότι το ποσοστό των νεαρών Ευρωπαίων (15–34 ετών) που έχουν κάνει χρήση κοκαΐνης τουλάχιστον μία φορά στη ζωή τους κυμαίνεται από 1% έως 10%, ενώ το ποσοστό αυτών που έκαναν χρήση κοκαΐνης κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο κυμαίνεται από 0,2% έως 4,8%. Τα υψηλότερα ποσοστά χρήσης εντοπίζονται σε νεαρούς ενήλικες στη **Δανία**, την **Ιρλανδία**, την **Ιταλία** και τις **Κάτω Χώρες** — όπου τα ποσοστά χρήσης κατά το τελευταίο έτος είναι της τάξεως του 2% — και στην **Ισπανία** και το **Ηνωμένο Βασίλειο**, που ξεχωρίζουν με εκτιμήσεις που υπερβαίνουν το 4%. Στις δύο αυτές χώρες, οι μεγάλες αυξήσεις στη χρήση από τα μέσα έως τα τέλη της δεκαετίας του 1990 ακολουθήθηκαν από μια πιο σταθερή κατάσταση περίπου από το 2001. Μέτριες αυξήσεις στη χρήση κοκαΐνης στους νεαρούς ενήλικες κατά το τελευταίο έτος καταγράφηκαν στη **Δανία**, τη **Γερμανία**, την **Ιταλία** και την **Ουγγαρία**, παρότι αυτή η τάση χρήζει προσεκτικής ερμηνείας, καθώς αναμένονται νέες έρευνες προς επιβεβαίωση της τρέχουσας κατάστασης.

Τα προβλήματα που συνδέονται με την κοκαΐνη γίνονται ορατά

Θα ήταν λάθος να συμπεράνουμε ότι η σταθεροποίηση στην ανοδική τάση της χρήσης κοκαΐνης θα καταλήξει σε σταθεροποίηση των προβλημάτων που συνδέονται με την κοκαΐνη. Συνήθως μεσολαβεί ένα χρονικό διάστημα μεταξύ της πρώτης χρήσης μιας ψυχοδραστικής ουσίας και της εμφάνισης προτύπων και προβλημάτων τακτικής κατανάλωσης. Στην **Ισπανία** και στις **Κάτω Χώρες**, όπου η χρήση κοκαΐνης έχει σχετικά καθιερωθεί, τουλάχιστον μία στις τέσσερις αιτήσεις για θεραπεία συνδέεται σήμερα με την κοκαΐνη. Επιπλέον, η **Δανία**, η **Γερμανία**, η **Γαλλία**, η **Ιρλανδία**, η **Ιταλία**, η **Κύπρος**, η **Μάλτα**, το **Ηνωμένο Βασίλειο** και η **Τουρκία** αναφέρουν ότι 5% έως 10% των αιτήσεων για θεραπεία συνδέονται με τη χρήση κοκαΐνης. Στην Ευρώπη, οι νέες αιτήσεις για θεραπεία όσον αφορά τη χρήση κοκαΐνης σχεδόν διπλασιάστηκαν την περίοδο 1999–2004, και σήμερα περίπου 12% όλων των νέων αιτήσεων για θεραπεία συνδέονται με την εν λόγω ναρκωτική ουσία. Ωστόσο, μέχρι στιγμής υπάρχει μικρή συναίνεση σχετικά με την κατάλληλη θεραπεία για τα προβλήματα που σχετίζονται με την κοκαΐνη και το κρακ.

Ελάχιστες πληροφορίες υπάρχουν για τους θανάτους που συνδέονται με την κοκαΐνη στην Ευρώπη. Ωστόσο, σύμφωνα με τη φετινή έκθεση, εντοπίστηκαν 400 θάνατοι που συνδέονται με την κοκαΐνη, στην πλειονότητα των οποίων η κοκαΐνη φαίνεται να διαδραμάτισε αιτιώδη ρόλο. Στη **Γερμανία**, την **Ισπανία**, τη **Γαλλία**, τις **Κάτω Χώρες** και το **Ηνωμένο Βασίλειο**, η κοκαΐνη σχετιζόταν με το 10% έως 20% όλων των συνδεόμενων με τα ναρκωτικά θανάτων, παρότι άλλες εννέα χώρες ανέφεραν σχεδόν μηδενικούς θανάτους από τη χρήση κοκαΐνης. Το **ΕΚΠΝΤ** εκφράζει την ανησυχία του για τη μη αναφορά πολλών θανάτων που συνδέονται με την κοκαΐνη, καθώς και την επιδείνωση των καρδιαγγειακών προβλημάτων που είναι δυνατόν να επιφέρει η κοκαΐνη.

Σημειώσεις:

⁽¹⁾ Βλέπε Σχόλιο, «Φθηνότερη όσο ποτέ άλλοτε η χρήση των ναρκωτικών στην Ευρώπη».

⁽²⁾ *Afghanistan Opium Survey 2006*, UNODC — <http://www.unodc.org/pdf/execsummaryafg.pdf>

⁽³⁾ Σύμφωνα με προσωρινούς αριθμούς, με εκτιμήσεις για ορισμένες χώρες που καθυστέρησαν στην υποβολή αναφοράς.

⁽⁴⁾ Βλέπε Κεφάλαιο 7, Διάγραμμα 13.

⁽⁵⁾ Βλέπε Κεφάλαιο 5, Διαγράμματα 6 και 7.

Το παρόν δελτίο Τύπου συμπληρώνεται από ένα «Μήνυμα του Διευθυντή του ΕΚΠΝΤ» και μια περίληψη με τίτλο «Τα ναρκωτικά στην Ευρώπη — στοιχεία και αριθμοί». Τα έγγραφα αυτά καθώς και άλλα δελτία Τύπου σχετικά με την *Ετήσια έκθεση 2006* είναι διαθέσιμα σε 23 γλώσσες στη διεύθυνση: <http://www.emcdda.europa.eu/?nnodeid=875>. Για την έκθεση, βλέπε <http://annualreport.emcdda.europa.eu>. Τα στοιχεία που αναφέρονται στην έκθεση αφορούν το έτος 2004 ή το τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία).